

виходить в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковина“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Справи краєві.

Вибори доповняючі до ра-
ди державної уже розписані.
Агітація по стороні Ончула змагає ся
чим раз сильніше і по стороні его ста-
нули усі люди, займаючі чільні стано-
вища на Буковині. Всі сили певольні
з'єднали ся тепер проти нашого канди-
дата. Відман починає теж їздити по се-
ретським повіт і агітувати, та зібрало ся
аж 11 Німців на передвиборче віче,
щоби почути з медоточивих уст Відмана
захвалюване Ончула. Луцу, президент
банку, теж не спить, а їздить по селах,
поучає народ про банок і захвалює Он-
чула, відповідаючи на питава, хто би
так заступив інтереси народу як він,
себто Луцу, та Ончул, его швагер. Тит
Ончул теж не спить, а Аврель Ончул
тихо сидить собі в Берні і грає ролю
Німця проти Чехів, яко директор краєв.
товариства ubezpieчень, прилучивши ся
до стану більш послостий. І чиж не
добре ему з тим. В Берні він Шваб, на
Буковині Румун, але не знати, щоби він
був в Празі, може за які тисячі ще й
Чехом, проти яких тепер виступає.
Справді проворний чоловік, якого й за
сотку літ не найдеш на Буковині.

УПРОМИСЛОВЛЕНЕ БУКОВИНИ?

(Дальше).

Для перевірення стійности Авре-
левих обіцянок хочемо зупинитись
трохи на одній із них, яка по своїй
суті має вагу не ефемеричну, але
довготривалу. Др. Аврель Ончул,
в припливі оживленої щедролюби-
вости в метаню обіцянок для всіх
верств, заповідає між иньшим в
своїй програмі індустріалізацію
себто упромисловлене Буковини.
Нічого й казати, обіцянка приман-

лива тим, що єї сповнене для
усішнього розвитку Буковини пре-
важно. Щоб широко не розводитись
подумаймо тільки про великанські
суми, які платять наша країна рік-
річно чужим продуцентам за їхні
вироби немов данину давних заво-
йованих народів. Ми й справді, са-
мі майже нічо на збут не проду-
куючи, остаємо безсилем предметом
підбою західних фабрикантів. Поду-
маймо за сим ще про десятки ти-
сячів рільного пролетарияту на Бу-
ковині, який не має в краю прямо-
ніякого ринку для своєї робучої
сили прм. в промислових заводах.
Силою своєї неемкости і недостаці
предприемчивости не може він —
на жаль — рішиться на більш від-
далену заробкову еміграцію і му-
сить працювати на двірських ланах
за плату навіть нишу тої, яку де-
які дідичі (взірці „краєвих“ патрі-
отів!) дають робітникам зайшлим,
або прямо падати жертвою зароб-
кової лихви таки в своїм ріднім
краю, коли не згадувати о справді
скандальних зарібках в Молдавії,
яка безперечно ще до того „побла-
гословила“ нас пелягрю, що ро-
бить нині такі спустошеня по ці-
лій Буковині, що навіть правлячі
круги рішились остаточно — річ у
нас не чувана! — улажувати для
вбогих пелягристів безплатні ідальні.

У як різкому промисловому за-
непадї Буковина находит ся, на
те най послужить отсей характер-
ний факт. Наші ліси, які — до річи
кажучи — експлоатують всілякі чу-
жинці, достарчують не аби якого
дерев'яного материялу. Велику ча-
стину його зовсім не оброблену пе-
ревозять до Бесарабії і доперва там

оброблюють, при чім працює велике
число таки наших буковинських
робітників. Не обійдеш і без того,
що ті виробу спроваджуєє назад
до краю. Яку страту поносить наш
край рік річно при однім отсім про-
мисловім процесі, над сим хіба не
треба розводитись! Упромисловлене
Буковини булоб отже річию не аби
якої ваги, але його важче трохи
перевести в діло, чим п. Аврелеви
робити нові проекти.

Коли загалом говорить ся про
упромисловлене Буковини, то пере-
довсім не слід забувати про невеличкий
простір нашого краю, який
міг би евентуально творити дуже
маленький ринок збуту для своє-
рідного промислу. Треба буде отже
шукати виїшних ринків збуту. В
західних провінціях Австрії їх не
знайдеш, там є вже свій промисл,
а головно німецький, який і заливає
нас своїми виробами. Се був би
уже знаменитий успіх, як би його
вироби вдало ся виперти із бую-
винського ринку, а про те, щоб
його побіджувати, так сказатиб, у
власній хаті, хіба нема що й ду-
мати. За границею теж нема чо-
го багато шукати при теперішній доли
загально-австрійського промислу,
який майже цілковито програв кон-
курентийну борбу із промислом Ні-
меччини в державах балканських.
І колиб австрійському промислови
усміхнули ся нові виїшні ринки
збуту, то тут будуть передовсім
фаворитовані продукти німецького
промислу, який з давня-давня має
в нашій державі виїмкове стано-
вище, як про нашу Австрію можна
взагалі сказати, що вона дбає про
піднесенне промислу. Тому фавори-

тованю Німців, а мачошиному трак-
тованю східних провінцій треба як
раз приписати промисловий і еко-
номічний занепад Галичини й Бу-
ковини. Як задивлюють ся західно-
австрійські, німецькі промисловці на
упромисловлюване східних провін-
цій, видно хоч би із гвалту, який
підняли вони тепер проти прави-
тельства, як лиш Кербер обіцяв був
саноккій фабриці передати доставу
железничних материялів для галиц-
ких железниць. Видно те і з недав-
ної безпощадної боротьби західно-
австрійських цукроварень із цукро-
варнею пшеворскою. І тоді, як
упромисловлене східно-австрійських
провінцій таке противне Німцям,
то п. Авр. Ончул вибрав ся упро-
мисловлювати Буковину, на спілку
із нашими німецькими Німцями! Се
клясична історія, бож тими нашими
тевтонськими загорільцями ала п.
Відман ущасливлюють нас західні
провінції, як тамошні фабриканти
своїми Schundwog-ами пригожими
для мешканців „Bärenland-y“ Гали-
чини і Буковини. І хтож би вправ
на таку... геніяльну гадку, що тоті
люди схотять приложити руку до
підкопування свого німецького про-
мислу. Се хіба не тайно і для п.
Ончула; із сего доочне видно, що
він тої цілої справи не трактує
серію. А й сего характеристичного
моменту годі тут промовчати, що
він забирає ся упромисловлювати
Буковину аж тепер, як виступив
із клубу, в якому засідають оба
посли торговельно-промислової па-
лати, а з'єднинив ся із волоскими і
польськими дідичами-аграріями. Нема
що й казати; під опікою таких ку-
мів буковинський промисл, як би

із Т. Т. Єжа. Словачка.

Вільно переклала Богданна Ом. Глібовицка.

(Конець).

Отсе Франко та Ляйш, що ними
дівча непокоїло ся безнастанно. Франко
для неї блисний, звісна річ, бо нарече-
ний! Та і Ляйш не чужий єї серцю,
в ньому же она уицєтворила собі сю
ідею, для якої готова хоть би до най-
більшої жертви, се ідеа словацкої долі —
воді. — Ся ідеа віроятно побідила,
як на відозвах патріотів, як Журбай,
вितиснено печать австрійського признаня,
а Австрійці побідили Угрів. Так певно
і Ляйш, як лиш живий, нині не в не-
воді, а в побідоносних рядах.

Інакше з Франком! Угрів побили;
полки угорські в розпуці — а над поло-
неними — се Ленка чула напевно —
збиткують ся витязі.

— Як не погиб, щож з ним дїє
ся? — питало дівча само себе, та до-
мло руки в німій розпуці.

Се питане в день та в ночи заедно
мучило єї, не давало спочинку. Вгля-
дала, надслухувала!

Прийшла осінь — ні вістки! Зима
минула — так само! Несчастна-ж моя
головонько — доленько бідна. — Ко-
ли-ж я дїжду ся вістки?

Врешті про Ляйша перестала ду-
мати.

— Як не погиб — так і не бідує.

— Але тамтой нещасний, що зави-
нив хіба тим, що надто вже немудрому
дїтвакови забажалоє гузарського строю
та карого коня: що з тамтим?

Янош Журбай може був маркотний.
Про Ляйша ему байдуже, про Франка
не думав би може, колиб не донька. Знав
переболіти коня, ну переболить і зятя.

— Та глядіть на сум тяженький
Ленки! Бачити, як ся его єдина потїха
сохне та вяне таки на очах, а з нївідки
ні поради ні помочи, а се для Журбая
старого баталія страшна, гірка-пекольна.

Третою журою Ленки, що гадкоюю
обвила ся довола дївочого серденька —
се словацка справа!

Сю справу піднесла, та урядовим
знаком припечатала ся Австрія. — Та
нині про справу сю, для Ленки євату —
глухо! Гірше як глухо! Місто Мадярів
настали Німці, та перероблюють все
майже нївечать на німецький лад.

— І що на сїм заробила Словач-
чина? Який з сего для народу хосен?
Який хосен з сего для таких людей —
як Ленка? Яка з сего для неї потїха?
— думала, думала — та розібрати гір-
кого питання не могла, ні розглянуть ся
в запитанім положеню не вмїла!

В кінці самі Німці помогли до роз-
вязку сих болючих питань. Сам акцент,
з яким они вимовляли „die Slowaken“,
акцент повний погорди євїдчив, що всі
обітняці, які колись роблено Словакам
більше як в „нич“ обернулись, бо вони
рівні цілковито заведени надї.

Яке диво, що дівчина сохла та вяла?

Старий Журбай, хоть як би рад, не
знав знайти способу подати потїхи та
розради. Хіба часом поглядить головку
пестливо своєї доньки, та заговорить
солодко:

— Е? І? Ленка? і на віщо се
здалось?

Так і волїклиє сумні, тяжкі дні
Журбаям, аж раз з'явив ся несподіваний
гість. Франко перебраний до неїзнання
хильцем мов злодій закрив ся у хату.
Старий як задрів его, крикнув з пере-
сердя: Дезертир!!

Та небавки втих, бо порозумів
врешті якого то рода дезертир. Насупив
хмарні брови та мовчав. Доскульовало
ему найбільше те, що Франко мусїв
критись, так ждати конечно з весілем
Ленки, Бог зна як довго.

Франка конечно де небудь сховати,
бо в Кошицях всі его знають як лихий
грїш. Так і перекрав ся Франко до
стрия в Прешові, і там перебував немов
в гостях та ніхто не займа его.

Не минуло два-три дні по відходї
Франка, а в хату Журбая зайшов новий
гість. Зголоднений, нагий, обдертий —
аж страх дивитись, зовсім незнаний чу-
жий і без руки.

— Слава Богу — промовив, а ста-
рий зірвав ся з лавки та крикнув пере-
ляканий:

— Пробіг — хто ти такий? голос
знакомий!

Заки чужинець мав час відповісти
Ленка, що почула его голос, вбїгла в
хату та крикнула:

— Ляйш — Боже!... Боже!...

— Сїдай! Загрийсь! Мерцій дайте
ему їсти! кричав зворушений Журбай
— та поглянувши ще раз на Ляйша
додав:

— Ото тебе спорядили!
Ленка заридала! Скоренько підбігла

до батька та попросила, щоб на хвилину
вийшов з нею до сїний. Там прошепо-
тїла до него:

— Сто конечно приодїти!

— Гм? забурмотів старий — дав
би я ему своє шмаге та?... — і погля-
нув по своїй претовстїй статї.

— Куплю — підхонила.

Старий порушив головою.

— Маю своїх — шепотїла — 15
левів, а татко ще пять дочислять.

Журбай сягнув у кишенью та подав
доньці цілу десятку:

— На!

— Не пускайте-ж его батецьку з
хати, доки не верну — зашепотїла, та
нишком вхопила батькову руку, витиска-
ючи на нїй горячий поцілул.

Перестерїгада не без потреби, бо
Ляйш загрівши ся та попоївши, напер
ся відходить.

— Зажди, най верне Ленка; вона
бачиш... гм... гм... на хвилинку до сусїдки
побїгла, сейчас верне!

Небавки Ленка справді вернула;
моргнула на батька, та вручивши ему
клунок мерцій подалась у кухню.

Старий Журбай клопїтно та не
конче зручно подав клунок Ляйшеви.

— А се що? — спитав Ляйш, чу-
дуючися.

— Твое дранте.

— Алеж ні! Але... — реметував
Ляйш.

— Як кажу, що твое — то твое —
розсердивсь нїби старий, та закомен-
дирував:

— Марш там у другу кімнату, та
переодягнись. Колиб я до тебе в лах-

навіть він і повстав, не міг би довго жити!

Для будучого упромисловлення Буковини велике значіння мати ме також доволі скромненьке мінеральне багатство нашого краю, а в першій мірі цілковита недостача камінного вугля. А за сим піде ще одна перепона, а се недостача промислового капіталу. Без сего *perquisitum* годі брати ся до чого не будь, не то до упромисловлювання цілого краю. Сегож, що наш край вбогий на капітал, а до того не розпоряджує надто великим кредитом, хіба годі оспорювати. А може п. Ончулови видасть ся, як він справді над тим застановляв ся, що жерелом того промислового капіталу має стати краєвий банк Буковини, у яким президентує, його швагер, п. Фльореа Лупу? Такий рахунок готов скінчити ся серед певних обставин дуже резиковно...

Казочність голосового проекту п. А. Ончула зарисовує ся в тим острійших контурах, коли возьмемо під увагу, що промислу не сотворять ані ліси коминів фабричних, ані варкит тисячий машин, доки не буде людей пригожих до сего діла, доки не буде осередка пригожого для розвитку промислу. І як можна мріти про розвиток промислу на Буковині, при теперішній системі гнеть податкового з гори і тривку чисто фєвдальних обставин у долу. Пригляньмо ся ближше нашим економічним взаєминам, а там побачимо заскорузлх властителів більших посіlostей і 78 проц. рільного пролетаріяту із примітивною технікою господарчою, із відпорністю на всі реформи і т. д., так, що він майже нічим не різниться від середновічних англійських „каттеджерів“, що добувши із оставленого собі кусня землі добуток потрібний до удержання при житті, мусіли всю свою силу робучу посвячувати суцїм паньським ланам. Стара фєвдальщина тяжить ще над нами, як змора непрогнаного сну. Вона пронизує ще майже все наше жите культурне, економічне і політичне, тільки треба вглянути ся в него глибше і без упередження. І чиж

в такій задушливій атмосфері може вирости цвітка промислу? Із сим туго вяже ся переважно усїве для розвитку промислу, а се піднесене внутрішньої консумційної сили. Продувати треба не для Готентотів, а подбати, щоб краєве населене могло стати консументом власного промислу, щоб краєві фабрики не шукали відбуту десь за сьвітами і за морями, але таки у себе в дома. Чиж нинішні широкі вертви краєвого населення, десятковані пелягрою, а там і голодовим тифом, в великій більшості безземельні, неграмотні, лишені сьвідомости і прав політичних можуть утворити з себе ринок збуту для краєвого промислу? На се питанє відповідь хіба надто ясна, щоб єї аж треба було тут писати, тож п. А. Ончул — хіба не стоїть бавити ся жмурка із упромисловленем Буковини навіть перед виборами, бо як казав небіщик Красіцький — „wszystko to być może, lecz ja to między bajki włożę“...

(Конець буде).

Політичний перегляд.

Угорщина. 10. с. м. відбуло ся засіданє комісії угорських скоалізованих товариств опозиційних під проводом ср. Кошута при участі всіх найвизначніших проводирів коаліції, крім гр. Андрашого і бар. Банього, які оправдали свою несприятність. При точці справозданє „субкомітету народного опору“ розвила ся кількогодина дискусія, по якій ухвалено слїдуючу резолюцію: „Правительство старає ся знов по безправній дорозі прийти в посіданє средств, які би дали ему силу. В тій цілі правительство уневажило цілком легальні ухвали муніципії, відказуючі побору податків і рекрута і здає ся є готове ужити і інших нелегальних средств для досягненя цілі. Проте комісія коаліційна, яко орган більшости соймової, признає за відповідне в інтересі консеквентного поступованя на дорозі пасивного опору заявити, що слїдує. Задля виминеня евентуальної небезпеки повинні муніципії, як се вже стало ся в багато інших околицях, докласти старань, щоб підчинені їм урядники муніципальні і громадеків разі нелегального засуспендованя одержували цілу дотеперішню платню. О потрібні на се фонди повинні пос-

маню прийшов, ти певно переодів би мене.

В другій кімнаті найшов Ляйош миску води; мило, ручник та і стару куховарку, що мала ему помочи при митті, та перебраню. Переодівшись як не той став, та вже забиравсь старому дякувати, як сей загремів:

— Ану но мовчи — не люблю того!

Про пригоди свої Ляйош не згадував нічого, сьвідомство їх носив на собі. Змарнів, зчорнів, змінив ся; так і досить було на бідолаху глянути, щоб сказати:

— О сей нагарував ся не мало, а всі страші болі, муки, труди — одна рука менче.

— Сказав тільки, чому іменно вернувсь до Кошиць:

— Хочу вернуть до моєї школи! Чейже не відмовлять мені сеї ласки, та знов учителем буду!

— А, ба, — пробурмотів старий Журбай тоном без сумнівого притаку.

Та не склалось, так як думали Ляйош і Журбай. Коли Ляйош зголосивсь в уряді, ему відказали раз на все, та відправили з нічим. Се і сказав Ляйош Журбаєви, вернувши до него на вечерю.

— І чомуж се так? — спитав старий.

— Вписали мене яко патріота словацького, а по німецьки се значить: „Gefährliches Individuum“.

— А *terem-tiszem!*... — закрив старий — шож тепер зробиш з собою, куда підеш?

Ляйош тільки здвигнув раменами, та сказав:

тарати ся в відповідний спосіб муніципії, або утворені муніципальні комітети з увагданнем локальних відносин. В деяких місцях видає ся спеціальні бони, в інших знов комітети-зглядно їх члени — постарали ся особисто по інституціях фінансових о отворенє кредиту на підставі жира тих горожан. Інші вкінці муніципії вїзвали оподатковану людність, щоби квоту призначену на податки складала в інституціях фінансових з виразним призначенем на згадану ціль. Ті і інші способи являють ся цілком відповідними, а в браку інших средств повинні муніципії звернути ся до горожан з вїзванем, щоби давали добровільний на ту ціль податок в висоті квоти припадаючої титулом податку державного. Комісія коаліційна уважає за обовязок звернути загальну увагу на се, що після приписів правних і ухвал сойму не вільно передавати теперішньому нелегальному правительству до розпорядимости не тільки жадних податків безпосередних, але також жадних залежlostей податкових. Що до податку консумційного то є конечною річю, щоби в інтересі безпеченьства тих квот відносні власти інкасували его, але припадаючої з него часті на державу не має ся віддавати до розпорядимости правительству, але треба єї складати в інституціях фінансових на процент. Може бути, що ту, або там будуть органи правительственні робити натиск на громади і міста при збираню податку консумційного. Але той натиск не може мати сили правної бо ані суд, ані інша власть публична, не може поперти тіл скарбових. Нема також страху, щоби місто громад та міст найшли ся інші приватні винаємщики податку консумційного. А колиби навіть найшли ся, то публіка не потребує їм платити податків консумційних, бо они не суть ухвалені. А міста і громади не тільки не моглиби приватним винаємщикам дати помочи, але просто мусілиби заборонити плаченя для них податків. То само відносить ся до севестраторів. Самі тіла скарбові не можуть в тім обемі дізнати жадних успіхів в виду опору властей автономічних. Що до покликування рекрутів обовязує ухвала сойму з 21. червня с. р. яка подає основи, як належить після закона в тій справі поступати. Власть не потребують в тій спувзі давати жадної помочи військовости, не потребують також брати на себе обовязку покликаня резервістів на виправі, як також резервістів запасних на 8 тижневу муштру. В кінці висказує резолюція надїю, що урядники адміністративні будуть поступати строго після закона, а еслиби їх з тої причини засуспендовано, то обовязком коаліції буде постарати ся, щоб они не понесли жаоної шкоди. Отже муніципії мимо уневажненя їх ухвал можуть дальше вести свої аґенди, бо уневажнене то є безправне.

На дальшій засіданю комісії явив ся президент сойму Юшт і заявив, що не правдою є ніби то він мав сказати, що на случай другого розвизаня сойму він скличе мимо того сам засіданє сойму. Сойм сам буде мав тоді задецидувати, що належить зробити. Признав однак, що він сказав, що не усулає рескрипту про відкликанє сойму, если той рескрипт не буде предложений соймови, а лише оголошений в дневнику урядовім, бо він яко президент сойму не є обовязаний доповідати ся про відкликанє сойму доперва з дневника урядового. Противно Юшт на підставі письма відручного цесарського, яким замкнено сойм до 15. вересня, чєє ся обовязком в тім речинці сойм скликати і его скличе. На засіданю 11. с. м. ухвалила комісія на численні запити від людских зборів в справі загального голосованя, що доси в коаліції лише „партия независимости“ і „нове сторонництво“ мають в програмах жаданє загального права виборчого і длятого коаліція, яко така, могла в адресі до корони жадати лише розширення права виборчого, коли-ж однак справа загального голосованя стане актуальною, то всі партії в коаліції будуть мусіли заняти відповідне до неї становище.

13. с. м. устроїли соціялісти в Будапешті на річ загального права голосованя великий метінг, в яким взяло участь 40.000 робітників. Весідникі критикували остро коаліцію, яка не додержує обіцянок в тій справі і підносили, що сама угорська коенда не ушасливать краю. Того самого дня відбули ся

також великі робітничі збори в Кольшварі, де промавлєв делегат соціялістичний з Будапешту, який заявив, що 15. вересня в день отвореня сойму вибухне страйк генеральний в цілім краю, який буде тревати аж поки не скінчать ся обради над загальним правом виборчим.

Швеція а Норвегія. Як звісно штортінг норвегський згодив ся віддати справу, чи має бути унія між Швецією а Норвегією, під ухвалу цілого народу. І справді 13. с. м. відбуло ся голосованє в тій справі, яке задокументовало повну зрілість політичну цілого народу Норвегів. В голосованю віддано в цілім краю 292.300 голосів за зїрванєм, а лише 130 проти зїрваня унії, з того в самій Християній за зїрванєм унії 31.094, а против зїрваня лише 40. А в виду того, що король шведкий прийав ухвалу свого правительства, щоби на случай, як народ норвегський згодить ся на зїрванє унії, приступити до пертракцій з правительством самостійної Норвегії в справі остаточної полагоди спору, то належить ся сподівати, що невдовзі сей спір буде в мирній дорозі закінчений. В той спосіб будуть могли два народи розвивати ся природно — самостійно, не потребуючи один другого збогачувати ані обдирати.

Події в Росії.

З Петербурга доносять до „Бюро-жевыхъ Вѣдомостей“, що заборонено офіцерам звідувати купелеве місце Сестрореск, що лежить близько Петербурга. Видано тую заборону длятого, бо там ширить ся сильно революційний рух. Не задовго розтягне ся та заборона й на офіцирів прочих полків.

В Балї кинули революціонери підчас демонстрації бомбу на поліцаїв, котра убила трох поліцаїв. До успокоєня товпи і привернення порядку вислано військо, що дало салву до товпи, убито 40 осіб, а більше як 70 тяжко ранено.

Воєнний суд засудив в Чарджуй лейтенанта Годлевского на деградацию і виключене з війська і утрату всяких горожаньських прав та на два літа і 8 місяців тюрми, за розширюване між жовнірами революційних письм. Засуд потвердив цар.

В Себастополі закінчив ся процес проти 43 моряків з корабля „Прут“. 15 оскаржених увільнено, 4 засуджено на смерть через розстріленє, 3 на примусові роботи на неограничений час. Суд постановив заразом запропонувати заміну кари смерті на доживотні роботи, а ті на 10 літні примусові роботи.

В Тифлісі відкрила поліція в однім заїзді мешканя сприсяжених і всіх присутних арештовала. Найдено фотографії членів конференції, скликаной в справі запровадження земств на Кавказі, портрети намісника і шефа поліції, в кінці засуд смерті на шефа поліції, підписаний боевою організацією і соціялістично-революційною партиєю. На печи найдено бомби, динаміт і інші вибухові матеріали.

В Житоїрі, Бердичові і інших більших містах Волиня появили ся антисемітські розрухи.

Виданє маніфесту, котрий би оголосив конституцію в Росії, має наступити дня 22. с. м. в день хрестин царевича.

Безголове російської фльоти під Цушімою.

Француска часопись „Liberte“ напечатала тайний звіт Рождественського

о битві під Цушімою, описуючий стан російської флоти, яка була під начальством його і Небогатова.

Попавши в полон зібрав Рождественський при першій нагоді вищих офіцерів ескадри і разом з адміралом Небогатовим спорудив свій звіт. Однак Небогатов, з причини лихого здоров'я відказався від всякої роботи. Мимо того зміст звіту не був опублікований, він однак був звісний в ближніх кругах царя.

Адмірал Рождественський заявляє о лхім стані кораблів, об'ясняючи се не тільки поспіхом, з яким будовано кораблі, але також безчесністю будівничих і хабарництвом техніків, що признавали добримі цілком лихо збудовані кораблі. Ні на однім кораблі грубість панцира не відповідала офіційно поданим цифрам. Крім того панцирі були гіршої сорти, так, що японські кулі легко їх прострілювали. На кораблях не було телескопів і тому не можна було цільно стріляти.

Кораблі не могли вмістити достаточної кількості вугля так що не могли вони плисти з тою швидкістю, з якою повинні. Машини і кітли були в гіршій положенні і безнастанно треба було їх наставляти. Служба не мала найменшого поняття о правилах гарматного стріляння і мимо того, що по дорозі їх учено, явним було, що ескадра йшла на загибель.

Коло Мадагаскару почала ся ворохобня і треба було покарати 14 матрозів. Прийшлося навіть звернути армати кораблів Рождественського на „Адмірала Сенявіна“ і „Генерал-адмірала Апраксина“, щоб здавати ворохобню. Коло Формози взнав ся бунт на ескадрі адмірала Небогатова і тільки енергії Рождественського треба завдячити, що збунтованим не удало ся взяти владу на кораблях у свої руки і потягти за собою більшість ескадри.

На самім початку борби на Японській морі „Адмірал Сенявін“ і „Генерал-адмірал Апраксин“ не брали участі в борбі і не слухали розказів Небогатова. Коли ж їм донесено, що їх затопить ся, почали стріляти. Если би Рождественський не був ранений і не перенесений на торпедовець, може би було інакше склалось. Після того зник контрадмірал Енквіст з своїми кружляками, а Фолькерсама убито; команда перейшла на Небогатова, котрого дуже не любили.

Ослаблена утечи Енквіста ескадра попала в заклад, розказів Небогатова ніхто не слухав, бо кожний думав про себе. Кораблі роз'їзались, а Японці переслідуючи їх, топили один за другим. Небогатови удало ся взяти одну дивізію. Тут були „Орель“, „Імператоръ Николай I.“, „Адміралъ Сенявін“, „Генерал-адміралъ Апраксин“, „Адміралъ Нахимовъ“ і другі.

„Сенявін“ і „Апраксин“ відказались плисти за адміралом, хоть як їх Небогатов молив і просив. „Адміралъ Нахимовъ“ пробував на вид японських кораблів вихованути ся, та його затопили.

На других кораблях матрози грозили смертю своїм офіцерам, если не здадуть ся і вивісять червону флягу. Показало ся, що вше наведені збунтовані кораблі ані разу не вистріляли. „Николай I.“ і „Орель“ били ся хоробро, та вскорі пішли за приміром збунтованих. По дорозі в Сасего хотіло кілька інженерів і молодих офіцерів висадити „Орель“ у воздух і були вже близько порохового складу з льонтом, коли їх застріляли Японці.

Рождественський числив на туман, щобі перейти непоміченим через пролив, но туман розвіяв ся на дві години скорше, як обчислив адмірал.

Ось які порядки були у російській флоті завдяки злочинному чиновництву, яке окружає царя і пугає його в замірах реформи, які хоче піддати йому ліпша частъ російської суспільности.

Росія й Японія.

Слідуючого дня по врученню у словин японських, передав Вітте бар. Комури відповідь російську на них. В відповіді Вітте противить ся цілком заплаченню відшкодованя

воєнного і відступленню Сахаліна, мотивуючи, що се було би ганьбою для Росії, а Росія ганьблячого мира не мусить заключати, бо если она взагалі бажає мира, то бажає его в інтересі людскости, а не з власної конечности. Росія не поносить відповідальности за війну, бо она війни не бажала, чою доказом єї неприготоване; відповідальність за війну поносить виключно Японія, яка війни бажала і через 10 літ до неї приготувляла ся. Росія має силу вести війну до остаточного рішення. — Що до прочих жадань, то хотяй они також не всі є можливі до прийнят, то однак їх могли би російські повновласники узнати за підставу до переговорів. Комура відбув сей час нараду з японськими повновласниками, які згодили ся на російську відповідь дати так само скоро свою відповідь, як се зробив Вітте. Ним однак відповідь японської доручено, Комура запропонував дискусію над подрібними пунктами, яку і ведено за згодою Вітте. Що однак ураджено, не звісно, бо на жадане Японців конференція відбуває ся в тайні. Однак в окруженю делегатів панує песимізм, на який вказує також інтерв'єв з Вітте оголошений в „Матін-і“: „Іменно Вітте відповів інтерв'ючому, що не правдою є ніби то він пропонував бар. Комури завішене зброю; висказав свій жаль, що Японія не хоче згодити ся на оголошене перебігу переговорів. Вітте сам не має поняття, який буде вислід конференції. Поступоване Японців є для него не зрозуміле; они не дали жадної відповіді на ноту російську, але запропонували обговорюване пункту за пунктом. Оної обговорювано лише підрядні справи, але ще не розпочато дискусії над I. головним артикулом условин. — Вчора мав Вітте дістати нові інструкції з Петербурга; надії на успіхи конференції не великі. Говорять, що Англія робить пресию на Японію, щобі она через зредуковане своїх жадань уможливила заключене мира. „Ехо de Paris“, доносить з добре поінформованого жерела, що на случай зірвання переговорів, флота японська буде бомбардувати російські порти на балтійськй морі.

А тимчасом на другій півкулі світа станули проти себе два могучі противники, на просторі, якого історія стратегії не памятає. Команда Леневица займає простір від границі Монголії (праве крило) до ріки Тюмену (ліве крило). А тимчасом 6 армій японських вибирають собі відповідні позиції, щоб ту довжезну лінію фронтову зломити і змішати. Ояма вже виготовив основний плян акції і жде лише на вісти з Портсмуту, щобі в разі зірвання переговорів сейчас з цілою силою кинути ся на ворога. З другої сторони і Леневиц відгрожує ся, що на днях перейде до офензи.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15. серпня 1905.

Конецъ московскої рептильки. Перед кількома місяцями доносили ми, що місячник „Славянскій Вѣкъ“, видаваний у Відня д-ром Вергуном, звісним з недавнього скандального процесу о російську пропаганду, перестав виходити, бо з Росії перестали приходити рублі. „Галічанін“ за се дуже обурив ся і на-

кинув ся на нас з простакою лайкою, котру ми збули згідним мовчанем. В послідній книжці „Літературно-наукового Вістника“ находимо в тій справі замітку, що кидає сніп світла на сю справу і потверджує наш погляд, за котрий „Галічанін“ так обурив ся. Ось що там читаємо: „Др. Вергун не має щастя до своїх протекторів. Видаваний ним ніби то для зближеня Славян „Славянскій Вѣкъ“ був, як тепер показує ся, органом „вѣскога“ Череп-Спиридовича, що якийсь час грав видну ролю в російських славянофільських кружках, поки на подобу диявола в середньовікових містерях не „щез зі смродом“. Сей Череп-Спиридович був якийсь час сербским конзулом у Москві. Вже давніше підносили ся проти него голоси критики, а з кінцем 1904 р. дійшло до того, що журналіст Дурново назвав его публично в часописях дурисвітом і ошуканцем. Череп-Спиридович зник десь нараз, а рівночасно з тим перестав виходити „Слав. Вѣкъ“. Появили ся статі про Череп-Спиридовича — особливо в „Русскомъ Богатствѣ“, і сербский уряд відібрав ему конзульство, аж тут в червні с. р. являє ся ще одно число „Слав. Вѣка“ за грудень 1904 р. з величезною обороною Череп-Спиридовича і з заявою, що на час мусить перестати виходити, бо російска цензура... переслідує его, сконфіскувала в ньому портрет Флоринського і т. д. ! А тимчасом правда ось лежала: Череп-Спиридович як президентъ „Слав. благотворительного Общества“ в Москві виплачував підмоги „Слав. Вѣкови“, що опісля розслав ся поміж членів товариства. Се називало ся, що „Слав. Вѣк“ має передплатників у Росії. Коли ж Череп-Спиридович пропав, пропали і „передплатники“, а др. Вергун не дурний ризикувати власним грошем і волів перервати видавництво“.

О присланні українських священиків, як доносить „Полтавщина“, звернув ся до св. синоду в Петербурзі алеутский єпископ. На островах Алеуток поселило ся много Українців, що не розуміють московських батюшек. Синод передав просьбу алеутского єпископа єпископови в Полтаві аби вишугав священиків-Українців і вислав їх на Алеути.

Страти Японців і Росіян. Кореспондент „Times“ з Токіо доносить, що Японці мали до кінця червня 166.756 убитих і ранених, з того яких 48.780 убитих кулями, або померло від ран. Абсолютно певне число убитих до 31. січня 1905 28.999 жовнів і 1857 приналежних до маринарки. Число російських погибших і ранених вносить 320.779 людей, 646 Японців полонили Росіяни, а Японці 67.701 Росіян. З 83 воєнних кораблів поємности 410.224 тон, які вислали Росія на поле битви, лишило ся 10 з 63.636 тон поємности. З 76 воєнних кораблів, з 274.184 тон поємности, стратили Японці 12 з 46.025 тонами поємности. З другої сторони зискала Японія 7 воєнних кораблів з 44.486 тонами поємности, при чім видобула з моря 3 затоплені російські кораблі „Пересвет“, „Боян“ і „Варяг“ що найменше з 25.435 тон поємности.

Смерть в Дністрі. Дня 8. с. м. утопив ся в Дністрі в Заліщцях Іван Поційчук з Жучки. Покійний робив при будові школи в Кадобівцях. В неділю дня 8. с. м. пішов з товаришами купати ся і перепливав Дністер. Два рази удалось те ему. При третім разі опустили его сили і він утонув.

Францішка Кляйн уласкавлена. Звісну убийницю Сікори Францішку Кляйн уласкавив цїсар. Кару смерти переміненю єї на доживотну тяжку в'язницю. Відомість так єї роздразнила, що ледви могла покласти свій підпис на актї. Президент барон Дістлер упоминав єї, щобі в в'язниці добре заховувалась, щобі не була виключена можливість змінити ще кару якимсь новим актом уласкавлення. В найближших днях перевезуть єї до жіночого карного закладу в Найдорфі.

Зі швайцарських звичаїв. Мешканці долини Айфішт в Швайцарії заховують патріархальні праддівські звичаї, до котрих належить також т. зв. процесія сиріт. Коли весна настане, виходять они в гори зі своїми стадами і там лишають ся вже аж до кінця гарної пори. В громаді Вісоа (Vissoie) часть села буває так пуста і вилюднена, що парох, щобі міг дальше проповідати

своїм парохіянам слово Боже, мусить іти в гори і там відправляти службу Божу і уділяти св. Тайни. Скиталючі ся парохіяни, щоб хоть трохи відвдчатись свому отцю духовному за ті тяжкі труди св'ященничі, признають для него молодо від своїх стад одержане третої днини по своїм прибутю в гори. З сего то молока виробляють їх прастарі великанські сири, і жертвують їх торжественно парохови в четверту неділю серпня. День сей є великим св'ятком для всіх сел громади. Від ранку, сходять ся пастухи з гір і зносять сири до приходства, положеного в долині. Мировий судия в товаристстві свого заступника і писаря суть свідками при важеню сирів, почім всі удають ся до церкви на службу Божу. Провідники пастухів в числі 15, йдуть на чолі процесії, кожний зі своїм даром під пахою. Найсамперед поступає сей, котрий виробив найбільший сир, маючий нераз понад 100 ф. ваги. Інші з ним в порядку відповідним їх гідности, залежної від великості їх сира. Замикають похід єї, що принесли сири осьмофунтові. В церкві стляють всі перед великим престолом, по боках котрого займає місце місцева старшина. По службі і посвяченю сирів устрожуєсь живописний похід головною улицею села, серед стоячих по обох боках селян прибувших з цілою околиці. Довгий стіл заставлений під старим оріхом, на подвір'ю приходства, очікує на проводирів пастухів, достойників громади і торжество кінчить ся бенкетом переплітаним веселою розмовою та співами.

Оповідки, іменованя і т. п.:

Президент краю удав ся вчора на кількадевні відвідани до краєвого маршалка бар. Василя до Бергомету.

Президент краю надав опорожену гр. ор. парохію в Магалій з Будюю і Котул Острицею гр. ор. парохови Вікт. Загаровскому в Долишнім-Лунавці.

Доносять нам, що посол п. Левичкий хорий від 4. с. м. на черевний тиф.

Статут Товариства „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“ вже розіслано. Загальний збір назначено на 28. серпня. Хто ще не дістав статуту і програми загального збору, най сейчас упімене ся карткою, а хто ще доси не зголосив ся в члені „Взаїмної помочі“ най сейчас зголосить ся під адресою Руского Товариства педагогічного у Львові при ул. Сикетускїй ч. 47. — *Комітет осмивателів.*

Доповняючі вибори до ради державної. Президент краю (оповіщенням з 10. серпня пр. Ч. 430) розписав з причини зложени мандату посла до ради державної др. Фл. Луцу, доповняючий вибір одного посла до ради державної в судових округах Чернівці, Садагура, Боян, Сторожинець і Серет для сільських громад на 10. жовтня. Головне місце вибору Чернівці. Вибори правиборців повинні бути переведені в часі від 23. вересня до 1. жовтня с. р.

В Камініці відбудуть ся другі загальні збори дня 14. ст. с. серпня 1905 о 1 годині по полудни в саді Панька Воротняка. О численну участь просить ся. — *Іван Воротняк*, кошований.

Заряд Рускої Бурси в Сучаві подає до загальної відомости: закуплено хату (7 комнат, подвірє, трийцять пражин ґрунту, верниці, близько міста; 10 хвиль ходу до шкіл) за 4.000 корон. Бурса входить в жите 1. вересня 1905. Жертви вплинули (в коронах) від: В. Мильковича 100, И. Бобикевича 100, Анат. Рожанковського 50, Андр. Алиськевича 100, пані Малик із Сероту 30, А. і Галі Вітошинських 15, Кекилі Луговой 11, о. Ігнат. Гавадого 3, Иоанни Ильницької 2, о. Мат. Велигорского 1. — Разом 412 корон. — Просить ся о дальші складки, котрі будуть виказані до загальної відомости; просить ся всі газети перепечатати в своїх стовпцях отсю відозву і справоздане. — *Виділ.*

Подяка. Низше підписані складають отсим щирю подяку Вл. п. Василеви Туданови, ц. к. нотареві в Вижиці за безплатне легалізоване підписів старшини райфайзенської каси для громади Багни. — За старшину райфайзенської каси в Багни: К. Альбота начальник каси, Іля Лазоряк заступник.

Що року горять хлопські мільони неасекуровані!

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

••• у Львові, Ринок число 10, •••
одиноке руске товариство асекураційне

обезпечує будинки движимости, збіжжя і пашу на случай пожеж. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодована; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 11 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань т сумі 5 мільонів 340 тисяч Корон.

Фонди „Дністра“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183.874 Кор. і уміщені суть в цінних паперах.

В „Дністрі“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покриті хат черепом дістають члени „Дністер“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

Поліси „Дністра“ приймають ся при всіляких позичках в Банку краєвім, касах ощадности і касах сиротинських.

Чистий зиск по скінченім році звертає ся членам в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 Кор; (за літа 1900 до 1902 по 8% за 1903 р. 5% премій).

Агенції „Дністра“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпечене через агентів; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де иньші агенти „Дністра“ не робять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізії 662.807 Корон.

На жите обезпечайте ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак: свою провізію від сих обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли

„Дністер“ припоручили Превсв. Епископські Ординариати.

Стережіть ся огня і асекуруйте ся в „Дністрі“!

Покривайте свої хати черепом (дешевішим)

Помічник торговельний

пошукує місця. Може вести і бухгалтерію. Адреса: Гавриїл Гоголь, корінний склеп а Кучурові величій. 67 (5-5)

Заряд друкарні

„Рускої Ради“

звертає увагу інтересованих, що всякі друкарські висилає лиш за попереднім надісланем наслідности або за посліплатою.

Я, Анна Чіляк

58 (39—52)

завдячу власному випахови помади, через котрої уживане зріст мого волося дійшов до 185 см. довготи. Се є одиноке средет о проти випаданя волося, скніпня і прирешає его зріст віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні вуся і бороду, запобігає передчасному лисеню і сивію, взагалі чудотворна ся помада вертає волосям так на голові як на бороді натуральну полискуочу бавру. Ділає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців.

Ціна одного слоїка 1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цілий світ за попереднім надісланем грошей, або за посліплатою. Найліпє замальоти просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень
I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: Шмід і Фонтін.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поруцає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтій.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях в провінції пожаданє, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

5 (—)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Черхівці,

ул. Руска ч. 8.

Найлучше і вже випробоване
средство на ревматизм єсть
NERVOL

аптека др. Ю. Францога
в Тернополі.

Се є знамените усмиряюче средство до натирания против всяких ревматичних болюв, простудженя, ломаня костей, плечий гістия і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не приимати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочок) 8 кор. з оплатою і упакованєм.

Друкарня

„Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

Одна Каса дістає отсі книги: Головну, касову, щадничу, ліквідаційну, членську, пайову, скриптів, дві книги юкстів, протокол, 100 арк. записів довжних, 100 арк. заявлень, 100 книжочок членських, 100 щадничих і 4 таблички процентів.

Всі книги вже остемпльовані ц. к. урядом податковим коштують 100 Кор. з пересильскою поштовою 101 Кор.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складі

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
(„Взаїмна Вигода“)

Всі книги до веденя товариства,
коштують wraz з стемплями 50 кор.
з пересилькою 51 кор.

Композиції Ярославенка

на фортепян

64 (5-5) „Любоді“ вальці по К. 1-50
І. Народний Марш „К. 1-“

продають ся в книгарні Г. Пардіного в ЧЕРНІВЦЯХ в Галичині по всіх книгарнях.

Головний склад „Українська наглядня“ у Львові ул. Вроновска ч. 8. Чекkonto 869-909.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поруцає яко случайну продаж, найбільший вибір літних артикулів по знижених цінах.

Парасолі від сонця, чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні Eu tout cas (гаранція через один рік,) у всіх модних красках. Цигарниці і прочі подібні артикули після послідної моди. Парасольки дитячі, парасолі від дощу, для панів, пань і дїтій, різного рода

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валівок, куверів, пуделок, ташок, клунків і ремінців до пакованя, касет, пиратових мішочків, нецезарків, пледів, мішків на біле дамських мошонках на дорожності і т. д.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів в Граду. Landstätter & Söhne у Відні. Найліпший вибір капелюхів іабіа, найліпшюдену пліну і т. п. в ржних фасонах.

лохув з ц. к. надвірних фабрик капелюхів в Граду. Landstätter & Söhne у Відні. Найліпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, Циліндри і кляки після найновішої моди.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Іван Захарко.